

**WOJEWODA
ŚWIĘTOKRZYSKI**

Kielce, dnia 28-02-2024

Znak: PSZ.II.431.8.2024

**Pani Beata Wieczorek
Dyrektor
Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego w Kielcach**

dotyczy: wystąpienia pokontrolnego

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym, która odbyła się w Świętokrzyskim Ośrodku Adopcyjnym w Kielcach, w dniach 8-9 i 12-13 luty 2024 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie:

- art. 186 pkt. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2023, poz. 1426 ze zm.).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

1. **Pani Anna Krupa - Pawłowska** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 06), upoważnienie nr 55/2024 z dnia 31.01.2024 r. – inspektor kierujący zespołem kontrolnym;
2. **Pani Anna Konieczna** — Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 02), upoważnienie nr 56/2024 z dnia 31.01.2024 r.;
3. **Pani Katarzyna Arendarska** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 01), upoważnienie nr 57/2024 z dnia 31.01.2024 r.

Zakresem kontroli objęte zostały następujące zagadnienia:

1. Zgodność zatrudnienia dyrektora i pracowników Ośrodka Adopcyjnego z wymaganymi kwalifikacjami.
2. Kwalifikacja dzieci zgłoszonych do przysposobienia oraz sporządzanie dla dziecka zakwalifikowanego do przysposobienia diagnozy psychologicznej i pedagogicznej oraz gromadzenie aktualnych informacji o stanie zdrowia dziecka.
3. Promowanie idei adopcji, w tym poszukiwanie kandydatów do przysposobienia dziecka.

4. Dobór rodziny przysposabiającej właściwej ze względu na potrzeby dziecka.
5. Współpraca z sądem opiekuńczym, polegająca w szczególności na powiadamianiu o okolicznościach uzasadniających wszczęcie z urzędu postępowania opiekuńczego.
6. Udzielanie pomocy w przygotowaniu wniosków o przysposobienie i zgromadzeniu niezbędnych dokumentów.
7. Gromadzenie i aktualizowanie informacji o dzieciach, które mogą być przysposobione.
8. Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych kandydatów do przysposobienia dziecka.
9. Przeprowadzanie analizy sytuacji osobistej, zdrowotnej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej kandydatów do przysposobienia dziecka, zwanej „wywiadem adopcyjnym”.
10. Prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej dla kandydatów do przysposobienia dziecka.
11. Wspieranie psychologiczno-pedagogicznego kandydatów do przysposobienia dziecka oraz osób, które przysposobiły dziecko.
12. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do przysposobienia dziecka.
13. Wydawanie świadectw ukończenia szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka, dokonywanie wstępnej oceny kandydatów do przysposobienia dziecka, sporządzanie opinii kwalifikacyjnej o kandydatach do przysposobienia dziecka oraz opinii, o której mowa w art. 586 § 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego.
14. Prowadzenie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń.
15. Prowadzenie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń.
16. Zapewnienie pomocy psychologicznej kobietom w ciąży oraz pacjentkom oddziałów ginekologiczno-położniczych, które sygnalizują zamiar pozostawienia dziecka bezpośrednio po urodzeniu.
17. Współpraca z kandydatami do przysposobienia dziecka w zakresie opieki nad dzieckiem i jego wychowaniem (art. 160 ust. 1 ustawy).
18. Wspieranie osób, które przysposobiły dziecko, w wykonywaniu przez nie funkcji opiekuńczo-wychowawczych (art. 160 ust. 2 i 3 ustawy).
19. Prowadzenie dokumentacji z realizacji zadań w kontrolowanym zakresie, o której mowa w art. 161 ustawy.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Integralną część niniejszego wystąpienia pokontrolnego stanowią pisemne informacje z zakresu kontroli przygotowane przez Dyrektora Ośrodka (zał. nr 1).

Organizacja Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego.

Zgodnie z art. 184 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2023, poz. 1426 ze zm.), organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjnych należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez samorząd województwa. W myśl art. 185 ust. 1 w/w ustawy, zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie świętokrzyskim wykonuje Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (w skrócie ROPS), będący równorzędną departamentowi komórką organizacyjną Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach.

Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w Kielcach (w skrócie Ośrodek), zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Marszałkowskiego oraz szczegółowymi zasadami funkcjonowania ROPS, wprowadzonymi Zarządzeniem nr 12/24 Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z dn. 17 stycznia 2024 r., jako oddział wchodzi w skład Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach. Do podstawowego zakresu działania Ośrodka, w myśl w/w Zarządzenia należy prowadzenie procedur przysposobienia oraz przygotowanie osób zgłaszających gotowość do przysposobienia dziecka zwanych dalej kandydatami do przysposobienia dziecka. Nadzór nad działalnością Ośrodka sprawuje dyrektor ROPS. Zgodnie ze schematem organizacyjnym, drugi zastępca dyrektora ROPS pełni jednocześnie funkcję dyrektora Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego.

Zadania oraz organizację działania Ośrodka określa Regulamin Organizacyjny, wprowadzony Zarządzeniem nr 5/2023 Dyrektora ROPS z dnia 24 luty 2023 r. (**zał. nr 2**). Ośrodek realizuje swoje zadania w siedzibie zlokalizowanej przy al. IX Wieków Kielc 4. Ośrodek pracuje w poniedziałki w godzinach 7:30-18:00 (w miesiącach letnich, tj.: lipiec-sierpień w godzinach 7:30-15:30), natomiast od wtorku do piątku w godzinach 7:30-15:30. W przypadku konieczności świadczenia usług przez pracowników w zakresie pracy z rodziną i dzieckiem, Ośrodek realizuje swoje zadania także w soboty.

Szczegółowe zadania do realizacji przez Ośrodek określone w Regulaminie Organizacyjnym są zgodne z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Załącznikami do Regulaminu Organizacyjnego Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego są następujące dokumenty i procedury:

1. Wymogi formalne dla kandydatów do przysposobienia dziecka.
2. Procedura przygotowania oraz kwalifikacji kandydatów do przysposobienia dziecka.
3. Procedura kwalifikacji dziecka do przysposobienia i tworzenia rodziny adopcyjnej.
4. Procedura postępowania w Wojewódzkim Banku Danych.
5. Wykaz dokumentów niezbędnych do rozpoczęcia procedury przysposobienia dziecka.

Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny, zgodnie z art. 162 ustawy wyznaczony został przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego w drodze obwieszczenia z dn. 16.01.2012 r., jako ośrodek adopcyjny właściwy do prowadzenia banku danych o dzieciach z terenu województwa świętokrzyskiego oczekujących na przysposobienie, zwanego „wojewódzkim bankiem danych” (**zał. nr 3**).

Zgodność zatrudnienia dyrektora i pracowników ośrodka adopcyjnego z wymaganymi kwalifikacjami.

Na czas przeprowadzania kontroli, w Świętokrzyskim Ośrodku Adopcyjnym, zgodnie z wykazem zamieszczonym w załączniku nr 1 cz. II, pracę świadczyło łącznie 11 osób na następujących stanowiskach: dyrektor – 1 osoba, główny specjalista psycholog – 3 osoby, główny specjalista pedagog – 1 osoba, główny specjalista psycholog/psychoterapeuta – 1 osoba, specjalista pedagog – 1 osoba, specjalista psycholog – 1 osoba, starszy specjalista terapeuta integracji sensorycznej - 1 osoba, główny specjalista pracownik administracyjny – 2 osoby.

Zarówno dyrektor, jak i osoby zajmujące się prowadzeniem procedur przysposobienia lub przygotowaniem osób zgłaszających gotowość do przysposobienia dziecka spełniają wszystkie wymagania, o których mowa w art. 158 i 159 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Spośród kadry, czterech pracowników posiada uprawnienia do prowadzenia szkoleń dla kandydatów na rodziców adopcyjnych i rodziny zastępcze. W trakcie kontroli przedstawiono do wglądu zaświadczenia i świadectwa ukończenia szkoleń PRIDE: Rodzinna Piecza Zastępcza i/lub PRIDE: Adopcja, wydane przez Towarzystwo Nasz Dom potwierdzające aktualne uprawnienia do prowadzenia przedmiotowych szkoleń.

Ponadto, pracownicy systematycznie uzupełniają swoje kwalifikacje korzystając z różnych form doskonalenia zawodowego, co pozwala na świadczenie wieloaspektowego wsparcia i specjalistycznych usług związanych z zadaniami realizowanymi przez Ośrodek.

Kwalifikacja dzieci zgłoszonych do przysposobienia oraz sporządzanie dla dziecka zakwalifikowanego do przysposobienia diagnozy psychologicznej i pedagogicznej.

Zgodnie z art. 164 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej informacje o dziecku, które może być zakwalifikowane do przysposobienia przekazują: rodzice, podmiot leczniczy, organizator rodzinnej pieczy zastępczej, dyrektor placówki opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego oraz inna instytucja lub osoba. Informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, Ośrodek otrzymuje przede wszystkim z sądów, od organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej, powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych. Działania związane z kwalifikacją dziecka do przysposobienia prowadzone są zgodnie z „Procedurą kwalifikacji dziecka do przysposobienia i tworzenia rodziny adopcyjnej” stanowiącą załącznik nr 3 do Regulaminu Organizacyjnego Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego. Zgodnie z powyższą Procedurą, po otrzymaniu informacji o dziecku, które może być zakwalifikowane do przysposobienia, pracownik Ośrodka umieszcza dane dziecka w „Rejestrze dzieci zgłoszonych do ŚOA”. Następnie weryfikowana jest sytuacja prawna zgłoszonych dzieci i Ośrodek niezwłocznie występuje do podmiotu sprawującego pieczę nad dzieckiem z prośbą o przekazanie w ciągu 7 dni opinii oraz dokumentacji, o których mowa w art. 139a ustawy, a także kompletuje dokumentację medyczną. W dalszej kolejności sporządzana jest diagnoza psychologiczno-pedagogiczna za pomocą standaryzowanych narzędzi diagnostycznych dobranych do wieku dziecka. Diagnoza

sporządzana jest przez psychologa i pedagoga Ośrodka w miejscu zamieszkania dziecka, w formie opinii psychologiczno-pedagogicznej. Stanowi ona załącznik do karty dziecka i zawiera m.in.: informacje o uwarunkowaniach rodzinnych, o przebiegu rozwoju emocjonalno – społecznego i ruchowego, informacje o sferze poznawczej i ujawnionych zaburzeniach. W trakcie dokonywania diagnozy, dzieci informowane są o ewentualnej adopcji. Dzieci powyżej 13 roku życia proszone są wówczas o wyrażenie swojego zdania co do ich przysposobienia.

W dalszej kolejności, na podstawie pozyskanych danych sporządzana jest „Karta dziecka” wraz z metryką prowadzenia sprawy. Karta zawiera wszystkie dane, o których mowa w art. 164a ustawy oraz w rozporządzeniu MRiPS z dnia 31 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu adopcyjnego oraz wzoru karty dziecka, w tym metryki prowadzenia sprawy. W przypadku braku istotnych danych dotyczących dziecka lub jego biologicznej rodziny, sporządzenie karty dziecka zostaje odroczone.

Zgodnie z „Procedurą kwalifikacji dziecka do przysposobienia i tworzenia rodziny adopcyjnej”, kwalifikacji dzieci zgłoszonych do przysposobienia krajowego dokonuje zespół pracowników merytorycznych Ośrodka, któremu przewodniczy dyrektor. Kwalifikacja dziecka odbywa się na podstawie szczegółowej analizy sytuacji prawnej, rodzinnej, zdrowotnej, psychologicznej i życiowej dziecka. Ponadto kwalifikacja dziecka do przysposobienia następuje w oparciu o diagnozę psychologiczną, analizę aktualnych więzi dziecka z bliskimi, określenie specyfiki potrzeb dziecka w kontekście prawidłowego doboru rodziny, pozytywną ocenę stopnia możliwości nawiązania więzi emocjonalnej w nowej rodzinie, ustalenie sytuacji prawnej rodzeństwa dziecka, analizę całościowej sytuacji dziecka, pod kątem czy przysposobienie leży w jego najlepszym interesie. Decyzja zespołu o kwalifikacji dziecka bądź nie do przysposobienia sporządzana jest w formie dokumentu o nazwie: „Kwalifikacja dziecka do przysposobienia krajowego” (zał. nr 4). Dane dziecka zakwalifikowanego do przysposobienia umieszczane są w „Rejestrze dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia”. Dane dziecka niezakwalifikowanego do adopcji umieszczane są w „Rejestrze dzieci niezakwalifikowanych do przysposobienia”. W przypadku niezakwalifikowania dziecka do przysposobienia, w dokumencie pn.: „Kwalifikacja dziecka do przysposobienia”, w uwagach podany jest powód braku kwalifikacji. Najczęściej występujące przyczyny niezakwalifikowania dziecka do przysposobienia to m.in.: brak zgody opiekuna prawnego i silne więzi dzieci z rodzicami zastępczymi, opinia o braku zasadności przysposobienia i kontaktach z rodziną pochodzenia, więzi z rodziną biologiczną, brak zgody dziecka, brak możliwości nawiązania więzi emocjonalnej w nowej rodzinie. W trakcie kontroli sprawdzono dokumentację 17 dzieci zgłoszonych do przysposobienia, w tym będących w trakcie kwalifikacji, zakwalifikowanych do przysposobienia, w tym przysposobienia poza granicami kraju oraz dzieci, w przypadku których procedura adopcyjna została zawieszona. W aktach dzieci znajdowały się wszystkie niezbędne dokumenty do ustalenia jego sytuacji prawnej, rodzinnej, zdrowotnej i życiowej, w tym opinie oraz dokumenty, o których mowa w art. 139a ustawy, a także dokumentacja sporządzona przez Ośrodek, w tym min.: opinie psychologiczno-pedagogiczne.

Dobór rodziny przysposabiającej właściwej ze względu na potrzeby dziecka.

Po dokonaniu kwalifikacji dziecka następuje dobór rodziny przysposabiającej właściwej ze względu na potrzeby dziecka. W przypadku dzieci, których rodzeństwo zostało już przysposobione, Ośrodek informuje rodzinę, która wcześniej przysposobiła brata lub siostrę o możliwości przysposobienia kolejnego dziecka w ramach łączenia rodzeństw.

Zgodnie z „Procedurą kwalifikacji dziecka do przysposobienia i tworzenia rodziny adopcyjnej”, doboru rodziny przysposabiającej właściwej ze względu na potrzeby dziecka spośród kandydatów, którzy otrzymali kwalifikacje na rodziców adopcyjnych, dokonuje zespół pracowników merytorycznych Ośrodka, ten sam, który dokonuje kwalifikacji dzieci do przysposobienia.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli oraz analizy dokumentacji wynika, że dobór rodziny przebiega wg kilku etapów. Po powzięciu informacji o dziecku z uregulowaną sytuacją prawną wyznaczany pracownik merytoryczny odpowiedzialny za powiat, na którego terenie dziecko aktualnie przebywa, kompletuje niezbędną dokumentację dotyczącą sytuacji dziecka. Na podstawie zebranych informacji oraz w oparciu o diagnozę psychologiczno-pedagogiczną dokonywana jest szczegółowa i całościowa analiza sytuacji dziecka, jego specyficznych potrzeb pod kątem zapewnienia mu optymalnych warunków do prawidłowego rozwoju. Następnie analizowana jest dokumentacja kandydatów oczekujących na przyjęcie dziecka pod kątem: oceny ich predyspozycji osobowościowych, miejsca zamieszkania uwzględniając bezpieczną odległość od miejsca zamieszkania rodziny biologicznej dziecka; oceny warunków ekonomicznych kandydatów w zakresie możliwości zabezpieczenia w przyszłości potrzeb dziecka; oczekiwań kandydatów wobec dziecka, czasu oczekiwania na przyjęcie propozycji dziecka i wieku kandydatów. Dobór właściwej rodziny przysposabiającej do dziecka zakończony zostaje sporządzeniem dokumentu pod nazwą: „Dobór rodziny przysposabiającej właściwej ze względu na potrzeby dziecka” (zał. nr 5).

Kolejnym etapem jest poinformowanie wybranej rodziny o możliwości przysposobienia konkretnego dziecka. Po wstępnej aprobacie wyrażonej przez kandydatów dotyczącej wieku i płci dziecka, na spotkaniu psycholog i pedagog przedstawiają rodzicom sytuację konkretnego dziecka, jego historię życia, stan zdrowia, diagnozę psychologiczno-pedagogiczną. Kandydaci mają wówczas możliwość zapoznania się z dokumentacją proponowanego dziecka, po czym podpisują oświadczenie o zachowaniu w tajemnicy pozyskanych danych o dziecku i jego rodzinie. Jeśli kandydaci zaakceptują propozycję, podejmują decyzję o podjęciu kontaktu osobistego z dzieckiem. Następnie, w obecności pracownika Ośrodka, odbywa się pierwsze osobiste spotkanie kandydatów z dzieckiem, w miejscu jego pobytu. Po pierwszym kontakcie kandydaci winni jednoznacznie określić swoją decyzję dotyczącą przysposobienia zaproponowanego dziecka. Jeśli kandydaci wyrażają chęć przysposobienia dziecka, dalsze kontakty z dzieckiem odbywają się w uzgodnieniu z opiekunami sprawującymi bezpośrednią pieczę nad dzieckiem. Pracownik Ośrodka monitoruje przebieg nawiązywania relacji i więzi pomiędzy dzieckiem a kandydatami i uzyskuje od nich informacje o częstotliwości spotkań i ich charakterze. W przypadku gdy rodzina zdecyduje się na przysposobienie konkretnego dziecka, składa w sądzie wniosek o przysposobienie dziecka. Wniosek sporządzany jest przez kandydatów z pomocą pracownika

Ośrodka. W sytuacji, gdy rodzina z jakiś powodów odmawia przyjęcia dziecka, zespół zbiera się ponownie dokonując wyboru kolejnej rodziny, a w przypadku braku odpowiednich kandydatów z terenu województwa, dokumentacja dziecka przekazywana jest do Wojewódzkich Banków Danych, celem rozpoczęcia procedury poszukiwania rodziny na terenie kraju. Jeżeli dobierana jest rodzina w kraju, również zespołowo analizowane są informacje o rodzinie otrzymane z jej ośrodka macierzystego, który dokonał wstępnego doboru rodziny.

Ośrodek analizuje sytuację dzieci poniżej 3 roku życia nie rzadziej niż co 3 miesiące, natomiast dzieci starszych, nie rzadziej niż co 6 miesięcy. W przypadku zmian w sytuacji dziecka, Ośrodek aktualizuje dokumentację kwalifikacyjną i przesyła ją do właściwego Ośrodka Adopcyjnego prowadzącego WBD. W przypadku, gdy nie uda się pozyskać rodziny z kraju, wówczas dokumentacja dziecka w porozumieniu z opiekunem prawnym i zgodnie ze stanowiskiem zespołu ds. oceny sytuacji dziecka w pieczy zastępczej, przekazywana jest do Centralnego Banku Danych, celem poszukiwania rodziny poza granicami kraju. Centralny Bank Danych dokonuje w porozumieniu z organami centralnymi innych państw lub licencjonowanymi przez rządy tych państw lub ośrodkami adopcyjnymi poszukiwania rodziny dla dziecka. Następnie, po uzyskaniu zgody organu centralnego, którym jest MRPiPS, organizowany jest kontakt kandydatów z dzieckiem. W przypadku gdy gotowość przysposobienia dziecka zgłoszą osoby spokrewnione lub spowinowacane z dzieckiem, rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka, w których dziecko jest umieszczone lub osoby, które już przysposobiły rodzeństwo, Ośrodek nie wszczyna postępowania w zakresie poszukiwania kandydatów do przysposobienia dziecka, a wszczęte zawiesza. Wszczęcie lub podjęcie postępowania następuje wówczas, jeżeli osoby wyżej wymienione nie uzyskają pozytywnej wstępnej oceny Ośrodka Adopcyjnego.

Jeżeli dziecko zostanie przysposobione przez rodzinę na terenie kraju lub nastąpiło przysposobienie poza granice kraju, wówczas Ośrodek Adopcyjny odpowiedzialny za kwalifikacje dziecka do przysposobienia informuje Ośrodki Adopcyjne prowadzące banki o przysposobieniu dziecka.

Gromadzenie i aktualizowanie informacji o dzieciach, które mogą być przysposobione.

Ośrodek realizując zadania związane z przysposobieniem gromadzi, przetwarza i aktualizuje wszystkie informacje o dzieciach, o których mowa w art. 161 ust. 3 ustawy. Są to dane osobowe o dzieciach zgłoszonych do przysposobienia, zakwalifikowanych i niezakwalifikowanych do przysposobienia oraz dzieci przysposobionych. Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny prowadzi Wojewódzki Bank Danych (WBD) o dzieciach z terenu województwa świętokrzyskiego oczekujących na przysposobienie. WBD przyjmuje i przechowuje również dokumentację dzieci zakwalifikowanych do adopcji, dla których nie pozyskano rodziców adopcyjnych na terenie innych województw.

Wszystkie pozyskane informacje w formie dokumentów gromadzone i przechowywane są w formie papierowej, w teczkach prowadzonych indywidualnie dla każdego dziecka. Zgodnie z załącznikiem nr 4 do Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka, dokumentacja dzieci

przechowywana jest w tzw.: „składnicy dokumentów ośrodka adopcyjnego” przez okres 2 lat, a po tym czasie zostaje przekazana do archiwum zakładowego.

Dane o dzieciach, zamieszczane i gromadzone są również w postaci następujących rejestrów prowadzonych elektronicznie i papierowo:

- „Rejestr dzieci zgłoszonych do ŚOA” zawiera następujące dane: nazwisko i imię dziecka, datę i miejsce urodzenia, informację o podmiocie zgłaszającym dziecko i datę zgłoszenia, informację o sytuacji prawnej dziecka, imię i nazwisko pracownika Ośrodka prowadzącego sprawę dziecka, informację o adopcji oraz o zgłoszeniu dziecka do Wojewódzkich Banków Danych i do Centralnego Banku Danych, informację o przysposobieniu dziecka poza granice kraju oraz uwagi. Rejestr prowadzony jest elektronicznie na dany rok kalendarzowy, w formie tabelarycznej. W okresie trwania kontroli, w Rejestrze zamieszczone były dane 165 dzieci zgłoszonych do Ośrodka;
- „Rejestr dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia”. Zamieszczane są tu dane dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia (nr kwalifikacji i data, imię, nazwisko i data urodzenia dziecka oraz uwagi). Ponadto znajdują się tu dokumenty potwierdzające kwalifikację dziecka do przysposobienia pn.: „Kwalifikacja dziecka do przysposobienia Nr ...” oraz dokument z doboru rodziny pn.: „Dobór rodziny przysposabiającej właściwej ze względu na potrzeby dziecka”. W Rejestrze umieszczono dane 57 dzieci (większość z rodzinnej pieczy zastępczej);
- „Rejestr dzieci niezakwalifikowanych do przysposobienia”. W Rejestrze znajdują się: dokument potwierdzający brak kwalifikacji dziecka do przysposobienia pn.: „Kwalifikacja dziecka do przysposobienia Nr ...” wraz z uzasadnieniem o braku kwalifikacji. W Rejestrze zamieszczone dane 103 dzieci, w tym większość z rodzinnej pieczy zastępczej;
- „Rejestr dzieci WBD” – karty dzieci WBD przekazane do innych Ośrodków Adopcyjnych. Zamieszczane są w nim następujące dane: numer sprawy, imię i nazwisko dziecka, data i miejsce urodzenia, data zgłoszenia i nazwa instytucji zgłaszającej, miejsce pobytu, imię i nazwisko pracownika prowadzącego sprawę, data przekazania karty dziecka do WBD, data przekazania do CBD, uwagi i data aktualizacji. W Rejestrze zamieszczone dane 41 dzieci zgłoszonych do WBD i 18 zgłoszonych do CBD.

Ponadto dane dzieci zamieszczane są w systemie teleinformatycznym „Adopcja”, który zgodnie z ustawą prowadzony jest od 6 marca 2023 r. Do systemu wprowadzono dane bieżące, tj.: zgłoszone po wprowadzeniu systemu oraz dane dzieci, w przypadku których prowadzona była procedura o przysposobienie. Nie wprowadzono do systemu danych dzieci, w przypadku których postępowanie o przysposobienie zakończyło się przed wprowadzeniem systemu, tj.: danych dzieci niezakwalifikowanych do przysposobienia i tych których postępowanie zakończyło się wydaniem przez sąd orzeczenia o przysposobieniu i po uprawomocnieniu postanowienia.

Z danych uzyskanych podczas kontroli wynika, że w roku 2023, przysposobionych zostało 46 dzieci przez 33 rodziny, w tym, w przypadku 12 dzieci były to adopcje wewnątrzrodzinne. W przypadku czterech rodzeństw podjęto decyzję o ich rozdzieleniu, w celu zwiększenia szans na przysposobienie. W okresie objętym kontrolą nie miały miejsca adopcje międzynarodowe.

Pracownicy Ośrodka Adopcyjnego uczestniczą w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych. Ośrodek prowadzi „Zeszyt zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej”, w którym odnotowywane są wszystkie okresowe oceny, w których pracownicy Ośrodka biorą udział. Ponadto każdorazowy udział pracownika w okresowej ocenie odnotowywany jest również w zeszycie wyjść. W roku 2023, pracownicy Ośrodka uczestniczyli w 133 posiedzeniach zespołów w instytucjonalnej pieczy zastępczej, na których dokonano okresowej oceny sytuacji 133 dzieci oraz w 718 posiedzeniach w pieczy rodzinnej, na których mówiono sytuację 718 dzieci. Udział w okresowej ocenie sytuacji dzieci stwarza możliwość pozyskania aktualnych informacji o dzieciach zgłoszonych do przysposobienia oraz o dzieciach, których sytuacja prawna jest w trakcie regulowania.

Procedura przygotowania oraz kwalifikacji kandydatów do przysposobienia dziecka.

Zgodnie z art. 156 ust. 1 pkt 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jednym z zadań ośrodka adopcyjnego jest dokonywanie wstępnej oceny kandydatów do przysposobienia dziecka.

Z danych uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że w 2023 r. liczba osób/rodzin, które zgłosiły się do Ośrodka jako wstępnie zainteresowane procedurą przysposobienia wyniosła 56 osób/27 par małżeńskich i 2 osoby niepozostające w związku małżeńskim. Natomiast liczba osób/rodzin, które zgłosiły się do Ośrodka i złożyły komplet wymaganych dokumentów wynosiła 38 osób/18 par małżeńskich i 2 osoby niepozostające w związku małżeńskim. Wobec tych osób/rodzin Ośrodek dokonał wstępnej oceny jako kandydatów do przysposobienia.

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację 10 rodzin - kandydatów do przysposobienia dziecka. Znajdujące się w aktach dokumenty oraz informacje o kandydatach, o których mowa w art. 161 ust. 2 ustawy potwierdziły, że proces adopcyjny odbywa się zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także rozporządzenia MPiPS z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do przysposobienia dziecka.

„Procedura przygotowania oraz kwalifikacji kandydatów do przysposobienia dziecka” została szczegółowo opisana jako załącznik nr 2 w Regulaminie Organizacyjnym Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego. Zgodnie z zapisami procedury, kwalifikacja kandydatów do przysposobienia odbywa się w trzech etapach:

I etap – procedura wstępna;

II etap – udział w szkoleniu dla kandydatów do przysposobienia dziecka;

III etap – kwalifikacja do pełnienia funkcji rodzica adopcyjnego.

W myśl art. 172 ust. 5 ustawy, wstępna ocena kandydatów do przysposobienia dziecka przeprowadzana jest na wniosek kandydata zgodnie z załączonym wzorem (**zał. nr 6**), który zawiera:

- informacje, o których mowa w art. 161 ust. 2 pkt 1-4 i 17 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- uzasadnienie przyczyn, dla których kandydat do przysposobienia dziecka chce przysposobić dziecko,

- życiorys zawierający w szczególności dane, o których mowa w art. 161 ust. 2 pkt 5-7, 13 i 14 w/w ustawy,
- wyrażenie zgody na udział w procedurze adopcyjnej.

Z analizy wniosków złożonych przez kandydatów wynika, że spełniają one wszystkie wymogi formalne zgodnie z w/w zapisem ustawy.

Ośrodek Adopcyjny przed skierowaniem kandydata na szkolenie dokonuje jego wstępnej oceny, w trakcie której podejmowane są czynności pozwalające na ustalenie motywacji kandydatów do podjęcia się wychowania dziecka oraz działania mające na celu ustalenie sytuacji osobistej, zdrowotnej, rodzinnej, dochodowej i materialnej. Stałym elementem działań podjętych w pracy z kandydatami na rodziców adopcyjnych jest przeprowadzenie badań psychologicznych opartych na standaryzowanych narzędziach diagnostycznych, jak również dokonanie oceny sytuacji mieszkaniowo – materialnej poprzez przeprowadzenie wywiadu adopcyjnego w miejscu zamieszkania. Po przeprowadzeniu wstępnej oceny kandydatów do przysposobienia dziecka, poprzedzonej zarówno diagnozą psychologiczną, wywiadem adopcyjnym oraz całościową analizą sytuacji kandydatów i przedłożonej przez nich dokumentacji, pracownicy Ośrodka na posiedzeniu zespołu dokonują oceny wstępnej i sporządzają dokument potwierdzający jej wynik pozytywny lub negatywny. Dokument potwierdzający przeprowadzenie wstępnej oceny wydawany jest kandydatom pisemnie w postaci papierowej lub elektronicznej.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli oraz danych zawartych w zał. nr 1 cz. III wynika, że w kontrolowanym okresie Ośrodek sporządził 17 wstępnych ocen pozytywnych oraz 4 oceny negatywne. Przyczyną wydania negatywnych ocen były: niedostateczne predyspozycje psychofizyczne do sprawowania opieki nad dzieckiem, wskazanie do podjęcia psychoterapii indywidualnej lub małżeńskiej, a także brak możliwości uzyskania przekonania o gwarancji prawidłowego sprawowania opieki nad dzieckiem. W przypadku oceny negatywnej, Ośrodek uzasadnia w dokumencie przyczyny wydania takiej opinii, wskazuje obszary wymagające korekty, z jednoczesnym pouczeniem strony o przysługującym prawie wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonym dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (art. 172 ust. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Spośród w/w 17 pozytywnych opinii dla kandydatów aktualna sytuacja procesu adopcyjnego przedstawia się następująco:

- wobec 4 rodzin orzeczono prawomocne przysposobienie dziecka,
- 4 rodziny są aktualnie po propozycji dziecka lub w trakcie osobistej styczności,
- 1 para poprosiła o zawieszenie procedury adopcyjnej z przyczyn osobistych,
- 8 rodzin oczekuje na propozycję dziecka.

Ośrodek prowadzi „*Rejestr akt adopcyjnych – teczki założone w 2023 r.*”, w którym rejestrowani są kandydaci do przysposobienia (**zał. nr 7**).

Rejestr kandydatów na rodziców adopcyjnych prowadzony jest również elektronicznie w systemie teleinformatycznym „Adopcja”. Rejestr zawiera imię i nazwisko kandydatów, obywatelstwo, stan cywilny oraz informacje o niekaralności. Zgodnie z raportem z sytemu,

w rejestrze wpisanych było 39 rodzin – kandydatów do przysposobienia dziecka. Ponadto w systemie znajdują się takie dane jak: data zgłoszenia wniosku o przysposobienie, data wstępnej oceny i ukończonego szkolenia, informacja o opinii kwalifikacyjnej, informacje o źródłach i wysokości dochodu, stanie zdrowia.

Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych kandydatów do przysposobienia dziecka.

Przeprowadzanie badań psychologicznych i pedagogicznych kandydatów ma na celu ocenę motywacji, predyspozycji i kwalifikacji osobistych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny adopcyjnej. Badania dokonywane są niezwłocznie po otrzymaniu kompletu wymaganych ustawą dokumentów, które stanowią podstawę do dokonania oceny wstępnej kandydatów do przysposobienia dziecka. Badania psychologiczne kandydatów przeprowadzane są przez psychologa posiadającego dodatkowe uprawnienia biegłego psychologa sądowego, w oparciu o standaryzowane narzędzia diagnostyczne pozwalające w optymalny sposób określić predyspozycje osobowościowe kandydatów, postawy rodzicielskie oraz inne warunki niezbędne do podjęcia odpowiedzialnej opieki nad dzieckiem.

W 2023 r. badaniem psychologicznym objęto ogółem 58 osób, z czego 22 pary małżeńskie i 14 osób wnioskodawców o przysposobienie dziecka współmałżonka. Badania psychologiczne stanowią integralną część opinii kwalifikacyjnej o kandydatach do przysposobienia dziecka, jak również opinii zgodnej z treścią zapisu art. 586 § 5 Kodeksu Postępowania Cywilnego, sporządzanej każdorazowo na wniosek sądu w przypadku osób ubiegających się o przysposobienie dziecka małżonka (zał. nr 8).

Przeprowadzanie analizy sytuacji osobistej, zdrowotnej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej kandydatów do przysposobienia dziecka, zwanej „wywiadem adopcyjnym”.

Wywiad adopcyjny jest składowym elementem procedury i ma na celu poznanie mieszkalno – bytowych warunków rodziny, sytuacji majątkowej, dochodowej, a także stylu i trybu życia kandydatów, prezentowanych przez nich postaw i poziomu funkcjonowania we wzajemnych relacjach w środowisku domowym. Wywiad przeprowadzany w miejscu zamieszkania kandydatów i w sprzyjającej atmosferze stanowi również okazję do uzyskania informacji na temat motywacji kandydatów do przysposobienia.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że podczas wywiadu zdarza się rozmawiać z innymi domownikami wspólnie zamieszkującymi z kandydatami. Wywiady adopcyjne sporządzane są na wzorze kwestionariusza określonego w rozporządzeniu MRiPS z dnia 31 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu adopcyjnego.

Z danych uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że w 2023 r. Ośrodek przeprowadził 32 wywiady adopcyjne. Natomiast w okresie od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli tj. 8 lutego br. pracownicy Ośrodka przeprowadzili 9 wywiadów adopcyjnych w miejscu zamieszkania kandydatów.

Prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej dla kandydatów do przysposobienia dziecka.

Prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej w Świętokrzyskim Ośrodku Adopcyjnym opiera się głównie na prowadzeniu diagnozy kandydatów na rodziców adopcyjnych, udzielaniu odpowiedzi na różne pytania i problemy nurtujące kandydatów związane z procesem adopcyjnym. Działalność diagnostyczna to przede wszystkim badania psychologiczne kandydatów, ale także analiza indywidualnych genogramów i wywiad przeprowadzony w miejscu zamieszkania, na podstawie których poznaje się kandydatów. Działalność konsultacyjna prowadzona jest na każdym etapie procedury i dotyczy różnych aspektów, związanych zarówno z przygotowaniem kandydatów do przysposobienia dziecka, jak i wsparciem postadopcyjnym.

Ponadto działalność diagnostyczno – konsultacyjna to również świadczenie specjalistycznego poradnictwa dla kandydatów do przysposobienia, rodzin adopcyjnych już funkcjonujących, a także rodzin posiadających biologiczne dzieci a pragnących przysposobić dziecko w celu uświadomienia mogących wystąpić trudności w dotychczasowych relacjach rodzinnych oraz przygotowania dziecka biologicznego na przyjęcie rodzeństwa.

Udzielanie pomocy w przygotowaniu wniosków o przysposobienie i zgromadzeniu niezbędnych dokumentów.

Zadanie dotyczące udzielania pomocy w przygotowaniu wniosków o przysposobienie i zgromadzeniu niezbędnych dokumentów jest realizowane przez kadrę Ośrodka od momentu zgłoszenia się osób zainteresowanych. Podczas wstępnej rozmowy informacyjnej, przekazywane są niezbędne i wyczerpujące informacje dotyczące wniosku i wymaganych dokumentów. Udostępniane są także wzory dokumentów i szczegółowo przekazywana jest informacja dotycząca prowadzenia procedury przysposobienia oraz wymagań jakie należy spełnić, aby przysposobić dziecko. Na etapie kompletowania dokumentacji przez kandydatów, pracownicy na bieżąco pomagają i udzielają wskazówek jak prawidłowo przygotować wniosek wraz z dokumentacją. Zgromadzony komplet dokumentów składany jest do Ośrodka i na ich podstawie dokonuje się wstępnej kwalifikacji kandydatów na szkolenie, po zakończeniu którego otrzymują kwalifikację na rodziców adopcyjnych i może zostać im zaproponowane dziecko. Kiedy cały proces przygotowawczy przebiegnie prawidłowo, a kandydaci zaakceptują propozycję dziecka, wyznaczony pracownik pomaga w skompletowaniu dokumentów niezbędnych do przedłożenia w sądzie.

Wniosek o przysposobienie dziecka wraz z dokumentacją kandydatów do przysposobienia oraz dokumentacją kwalifikacyjną dziecka zostaje przekazany do sądu za pośrednictwem Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego.

Na każdym etapie postępowania Ośrodek udziela niezbędnej pomocy i przekazuje wszelkie informacje pozwalające na prawidłowe przeprowadzenie całej procedury związanej z przysposobieniem dziecka, co potwierdza przedstawiona do wglądu dokumentacja. Podczas kontroli okazano dokument - „Zeszyt kontaktów” prowadzonych przez Ośrodek. W wyniku analizy dokumentu potwierdzono realizację spotkań i rozmów informacyjnych z osobami zainteresowanymi przysposobieniem.

Organizowanie szkoleń dla kandydatów do przysposobienia dziecka, wydawanie świadectw ukończenia szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka, sporządzanie opinii kwalifikacyjnej o kandydatach do przysposobienia dziecka oraz opinii, o której mowa w art. 586 § ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

W 2023 r. odbyło się 10 posiedzeń zespołu dot. kwalifikowania rodzin adopcyjnych, z których sporządzane zostały protokoły. Z analizy dokumentacji w tym zakresie wynika, że zespół po omówieniu sytuacji rodziny, podejmuje decyzję o skierowaniu kandydatów na szkolenie „PRIDE” bądź „odroczenie” szkolenia i przeprowadzenie z kandydatami dodatkowej rozmowy.

W okresie objętym kontrolą wśród kandydatów do przysposobienia nie było osób, których nie dotyczył obowiązek posiadania świadectwa ukończenia szkolenia organizowanego przez ośrodek, zgodnie z art. 172 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Spośród zgłoszonych kandydatów do adopcji, 6 rodzin/10 osób nie uzyskało kwalifikacji i nie zostało skierowanych na szkolenia z następujących powodów: uwag dotyczących wyników badania psychologicznego (2 rodziny – procedura zamknięta), braku gotowości do udziału w szkoleniu, niedostatecznych predyspozycji rodzicielskich – zasugerowano terapię oraz uzyskania istotnych informacji dot. relacji małżeńskiej, które stanowią podstawę do podjęcia terapii małżeńskiej (odroczenie szkolenia).

W Świętokrzyskim Ośrodku Adopcyjnym, szkolenia kandydatów do przysposobienia prowadzone są według zatwierdzonego na okres 5 lat programu szkoleniowego pn. „PRIDE: Adopcja 2020”, opracowanego przez Towarzystwo Nasz Dom, który został zatwierdzony przez MRiPS decyzją nr 4/2020/RA z dn. 21 grudnia 2020 r. Program obejmuje 50 godzin dydaktycznych, w tym co najmniej 5 godzin warsztatów z zakresu wzmocnienia prawidłowej motywacji kandydatów do przysposobienia dziecka i składa się z 10 sesji szkoleniowych o charakterze warsztatowym.

Szkolenia dla kandydatów odbywają się po uzyskaniu przez nich pozytywnej oceny wstępnej i otrzymaniu skierowania na szkolenie, które znajdują się w aktach rodziny (zał. nr 9).

Z danych uzyskanych w trakcie kontroli oraz zawartych w załączniku nr 1 cz. III wynika, że w 2023 roku Ośrodek przeprowadził 2 cykle szkoleniowe, w których ogółem uczestniczyło 26 osób (12 par małżeńskich i 2 osoby samotne). Każda sesja szkoleniowa przeprowadzona jest raz w tygodniu w godzinach odpowiadających uczestnikom biorącym udział w szkoleniu. Kandydaci na rodziców adopcyjnych otrzymują nieodpłatnie zestaw podręczników „PRIDE: Adopcja”, których otrzymanie potwierdzają stosownym oświadczeniem oraz materiały pomocnicze w postaci „Księgi Życia”.

Pierwszy cykl szkoleniowy ukończyło 6 par małżeńskich, które uzyskały kwalifikację do pełnienia roli rodziców adopcyjnych (zał. nr 10). W zespole oceniającym uczestniczyli: dyrektor ŚOA, 3 psychologów i 1 pedagog. Natomiast drugi cykl szkoleniowy ukończyło 8 par małżeńskich, które uzyskały kwalifikację do pełnienia roli rodziców adopcyjnych. Ponadto z dwoma parami zaplanowano dodatkowe spotkania o charakterze psychoedukacyjnym. W zespole uczestniczyli: dyrektor Ośrodka, 4 psychologów i 2 pedagogów.

Kandydaci na rodziców adopcyjnych, którzy ukończyli szkolenie otrzymują jeden egzemplarz świadectwa ukończenia szkolenia, drugi wraz z potwierdzeniem jego odbioru przez złożenie podpisu, zostaje umieszczony w aktach każdej rodziny.

Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny prowadzi stosowny „Rejestr wydawanych świadectw ukończenia szkolenia” (zał. nr 11). W okresie kontrolnym Ośrodek wydał 14 świadectw ukończenia szkolenia. Świadectwo ukończenia szkolenia, nie jest tożsame z uzyskaniem kwalifikacji kandydatów. Po szkoleniu zespół kwalifikacyjny sporządza protokół dla każdej omawianej rodziny, w którym odnotowana jest informacja dotycząca kwalifikacji, odroczenia lub dyskwalifikacji rodziny. Zakwalifikowanym rodzinom sporządza się opinie kwalifikacyjne opracowane na podstawie: badania psychologicznego z zastosowaniem wystandaryzowanych metod (obserwacji, rozmowy psychologicznej, kwestionariuszy badań), wywiadu adopcyjnego w miejscu zamieszkania rodziny, udziału w szkoleniu i analizy genogramu (zał. nr 12). Zgodnie z danymi zawartymi w załączniku do kontroli nr I cz. III, w 2023 r. Ośrodek wydał pozytywną opinię kwalifikacyjną po ukończonym szkoleniu dla 26 osób.

Ponadto dwie rodziny zgłosiły chęć przysposobienia kolejnego dziecka, z uwagi na fakt odbytego już szkolenia przy pierwszej adopcji, zespół zdecydował o kwalifikacji rodziny do kolejnego przysposobienia.

W okresie objętym kontrolą Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny sporządził ogółem 93 opinie kwalifikacyjne. Ośrodek Adopcyjny prowadzi rejestr opinii kwalifikacyjnych (zał. nr 13), jak również rejestr opinii zgodnych z treścią zapisu art.586 KPC (zał. nr 14). W roku 2023 Ośrodek wydał takich opinii 22. Ponadto Ośrodek w kontrolowanym okresie sporządził 13 opinii w sprawie osób gotowych do przysposobienia dziecka współmałżonka, wobec których nie istniał obowiązek posiadania świadectwa ukończenia szkolenia. Powyższe opinie przekazywane są do właściwego sądu, w którym prowadzone jest postępowanie adopcyjne.

Prowadzenie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawania świadectw ukończenia tych szkoleń.

W 2023 roku Ośrodek przeprowadził jedno szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Szkolenie przeprowadzono wg zatwierdzonego na okres 5 lat programu szkoleniowego dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej pn.: „PRIDE: Rodzinna Piecza Zastępcza 2020”. Program został zatwierdzony przez MRiPS decyzją nr 15/2020/RZ z dn. 8 grudnia 2020 r.

Szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zrealizowane zostało w terminie 8 listopada – 13 grudnia 2023 r. Odbyło się 6 sesji szkoleniowych w wymiarze 65 godzin dydaktycznych, w tym 10 godzin praktyk kandydatów. W terminie 3 października – 2 listopada 2023 r. w ramach trzech sesji w wymiarze 15 godzin przeszkolono kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Łącznie przeszkolonych zostało 9 osób (w tym 3 pary małżeńskie i 3 pojedyncze osoby). Szkolenia przeprowadzone zostały w siedzibie Ośrodka przez uprawnionych pracowników.

Na podstawie udostępnionej dokumentacji, tj. korespondencji z PCPR-ami kierującymi na szkolenie, ustalono, że w skład grupy szkoleniowej wchodziły osoby kierowane przez:

- PCPR w Kazimierzy Wielkiej (4 osoby),
- PCPR w Kielcach (3 osoby),
- PCPR w Staszowie (2 osoby, kandydaci do RDD).

Wydano 6 świadectw ukończenia szkolenia, w tym jedno dotyczyło prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Ośrodek prowadzi „Rejestr wydanych świadectw ukończenia szkolenia dla rodzin zastępczych” (zał. nr 15).

W aktach prowadzonych w Ośrodku znajduje się dokumentacja potwierdzająca realizację zadania, m.in. w formie skierowań rodzin na szkolenia, korespondencji z organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, świadectw ukończenia szkolenia, list obecności kandydatów na spotkaniach szkoleniowych, kart praktyk kandydatów, materiałów szkoleniowych.

W myśl art. 173a ustawy, zgodnie z oświadczeniem dyrektora oraz przedstawioną dokumentacją, szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu nie były łączone ze szkoleniami dla kandydatów do przysposobienia dziecka.

Prowadzenie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz wydawania świadectw ukończenia tych szkoleń.

W okresie objętym kontrolą zadanie nie było realizowane z uwagi na brak zgłoszeń do szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo — wychowawczej typu rodzinnego.

Współpraca z kandydatami do przysposobienia dziecka w zakresie opieki nad dzieckiem i jego wychowaniem (art. 160 ust. 1 ustawy).

Z analizy dokumentacji oraz informacji przekazanych przez dyrektora Ośrodka wynika, że osoby zamierzające przysposobić dziecko, obejmowane są wsparciem na każdym etapie postępowania związanego z procesem adopcyjnym. Współpraca z kandydatami polega na udzielaniu informacji, zapewnieniu poradnictwa i wsparcia, nie tylko w zakresie procedur, ale także w zakresie opieki nad dzieckiem i jego wychowaniem, w szczególności w następujących dziedzinach: diagnoza pedagogiczna i psychologiczna dzieci i rodzin, problemy wychowawcze w rodzinie, problemy związane z rozwojem dziecka.

Na początkowym etapie procedury, współpraca z kandydatami polega przede wszystkim na przygotowaniu ich do roli rodziców adopcyjnych. Przygotowanie to obejmuje diagnozę, szkolenie, rozmowy edukacyjne, a nierzadko terapeutyczne. Na etapie doboru rodziny do dziecka uwzględnia się zarówno predyspozycje i możliwości kandydatów, jak i diagnozę możliwości i potrzeb dziecka. Kandydaci otrzymują dostępne informacje na temat proponowanego im dziecka, w tym zdrowotne, opiekuńcze, wychowawcze. Na etapie styczności z dzieckiem, a przed orzeczeniem przysposobienia, Ośrodek także zapewnia pomoc i wsparcie.

Wspieranie osób, które przysposobiły dziecko, w wykonywaniu przez nie funkcji opiekuńczo-wychowawczych (art. 160 ust. 2 i 3 ustawy).

Wsparcie ze strony Ośrodka kontynuowane jest także po orzeczeniu przysposobienia dziecka i skierowane jest ono zarówno do rodziców, jak i dzieci. Ośrodek adopcyjny wspiera osoby, które przysposobiły dziecko w wykonywaniu przez nie funkcji opiekuńczo-wychowawczych m.in. przez pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i opiekuńczych, poradnictwo i terapię, pomoc pedagogiczną i psychologiczną. Pomoc i poradnictwo udzielna jest na wniosek osób zainteresowanych (zał. nr 16).

Wspieranie psychologiczno-pedagogicznego kandydatów do przysposobienia dziecka oraz osób, które przysposobiły dziecko.

Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny udziela wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, zarówno kandydatom do przysposobienia dziecka, jak i osobom, które przysposobiły dziecko. Stosowne formy wsparcia skierowane są także do dzieci, które zostały przysposobione. Zgodnie z Regulaminem oraz informacjami przekazanymi przez dyrektora Ośrodka (zał. nr 17), godziny pracy ośrodka zostały dostosowane tak, aby uwzględnić konieczność świadczenia usług m.in. wspierających w godzinach popołudniowych. W poniedziałki Ośrodek pracuje w godz. 10:00 -18:00. Jest to dzień przeprowadzania szkoleń dla kandydatów na rodziców adopcyjnych przez 2 trenerów oraz dzień dyżuru 2 dodatkowych pracowników (np. psycholog, pedagog), którzy pozostają do dyspozycji osób zainteresowanych. Dodatkowe formy wsparcia realizowane są także w inne dni tygodnia oraz w soboty.

Formy dodatkowego wsparcia specjalistycznego, jakie Ośrodek realizował w okresie objętym kontrolą, poza prowadzonymi procedurami kwalifikacji kandydatów i dzieci do przysposobienia to:

- Grupa wsparcia dla matek po przysposobieniu – spotkania odbywają się raz w miesiącu w soboty w godz. 10:00-14:00. Ogółem w 2023 roku odbyło się 12 spotkań, w których udział brało 7 kobiet.
- Zajęcia dla dzieci z zakresu terapii integracji sensorycznej – realizowane w czwartki w godz. 16:00 - 19:00 i soboty w godz. 8:00 - 15:00. W zajęciach systematycznie uczestniczyło 19 dzieci. W 2023 r. przeprowadzono ogółem 283 spotkania z zakresu terapii integracji sensorycznej.
- Zajęcia edukacyjne dla dzieci pn.: „Razem w drodze do szkoły” – prowadzone dwa razy w miesiącu, w poniedziałki w godz. 14:00 - 17:30, z których korzystało 4 dzieci. W 2023 roku zorganizowano 50 spotkań w ramach zajęć. Zajęcia mają formę spotkań indywidualnych, skierowane są do dzieci w wieku od 6 do 9 lat, a ich głównym celem jest pomoc w opanowaniu i utrwaleniu wiadomości przewidzianych w podstawie programowej.
- Spotkanie psychoterapeutyczne dla dzieci i dorosłych prowadzone przez 2 psychologów, psychoterapeutów, realizowane stosownie do potrzeb dzieci i rodziców. W 2023 roku odbyło się ogółem 286 spotkań, z tej formy wsparcia skorzystały łącznie 42 osoby.
- Warsztaty edukacyjno-profilaktyczne „Magiczne kryształki” – zajęcia zrealizowane jednorazowo w dniu 28.10.2023 r. prowadzone przez przedstawicieli Fundacji Wychowanie i Profilaktyka im. Jana Pawła II. Celem zajęć było uwrażliwienie dzieci na zagrożenia

z korzystania z gier komputerowych, telefonów, telewizji, a rodziców wzmocniono w zakresie kompetencji rodzicielskich. Udział w warsztatach wzięło 17 dzieci i 16 rodziców.

- Spotkania integracyjne dla rodzin i dzieci organizowane dwa razy do roku, w którym uczestniczyły rodziny adopcyjne wraz z dziećmi oraz zawodowe rodziny zastępcze, w tym rodzinne domy dziecka tj.: Świętokrzyski Dzień Rodziny – piknik rodzinny w Tokarni i Spotkanie Mikołajkowe. W każdym spotkaniu uczestniczyło ok. 450 osób.

W bieżącym roku poza kontynuowaniem powyższych form wsparcia, Ośrodek zamierza zrealizować zajęcia TUS – Trening Umiejętności Społecznych. Zajęcia adresowane są do dzieci powyżej 4 r. ż., a ich celem jest wspieranie prawidłowego rozumienia emocji, rozwijanie empatii i współdziałania, a także uczenie norm społecznych oraz zwiększanie samoświadomości (zał. nr 18).

Informacje o realizowanych zajęciach i spotkaniach zamieszczane są na bieżąco na stronach internetowych Urzędu Marszałkowskiego Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Szczegółowych informacji na temat danych zajęć i dostępnych form wsparcia udzielają także bezpośrednio pracownicy Ośrodka Adopcyjnego w ramach swojej bieżącej pracy z rodzinami i dziećmi.

Ośrodek prowadzi stosowną dokumentację z realizacji w/w zadań min.: w formie złożonych wniosków o udzielenie wsparcia, zgód rodziców na udział w zajęciach, list obecności osób uczestniczących w spotkaniach, krat rodziny objętej wsparciem psychologicznym, rejestru spotkań terapeutycznych, kart z opisem przebiegu zajęć, notatek.

Zapewnienie pomocy psychologicznej kobietom w ciąży oraz pacjentkom oddziałów ginekologiczno – położniczych, które sygnalizują zamiar pozostawienia dziecka bezpośrednio po urodzeniu.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą, do Ośrodka nie zgłosiła się żadna kobieta w ciąży celem uzyskania wsparcia w sytuacji rozważania decyzji o przekazaniu dziecka do adopcji po urodzeniu. W latach ubiegłych miały miejsce takie sytuacje, wówczas pracownicy Ośrodka każdorazowo udzielali specjalistycznego wsparcia i pomocy.

Promowania idei adopcji, w tym poszukiwania kandydatów do przysposobienia dziecka.

Promowanie idei adopcji prowadzone w Świętokrzyskim Ośrodku Adopcyjnym koncentruje się głównie na edukacji, wsparciu i udzielaniu specjalistycznego poradnictwa osobom zainteresowanym i gotowym na przysposobienie dzieci, tak aby świadomie i odpowiedzialnie podjąć taką decyzję. Realizacja zadania opiera się na stałej współpracy z instytucjami działającymi w obszarze wspierania rodziny m.in.: organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, sądami, ośrodkami pomocy społecznej. Stałymi, corocznymi wydarzeniami promującymi adopcję organizowanymi przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w strukturze, którego działa ŚOA są Świętokrzyskie Dni Rodziny w Parku Etnograficznym w Tokarni oraz Mikołajkowe spotkania rodzin adopcyjnych, w ubiegłym roku zorganizowane w Hotelu Bińkowski w Kielcach. Ponadto istotnymi narzędziami promującymi adopcję oraz działalność Ośrodka Adopcyjnego są: broszury informacyjne dot. procedury przysposobienia, organizowane dla osób zainteresowanych Dni Otwarte w Świętokrzyskim Ośrodku

Adopcyjnym, plakaty oraz informacje dotyczące wydarzeń organizowanych przez Ośrodek zamieszczane na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Ważną rolę w zakresie promowania idei adopcji odgrywa przekaz medialny, za pośrednictwem telewizji, radia i prasy udostępniane są informacje o alternatywnej formie rodzicielstwa jaką jest adopcja. W kontrolowanym okresie dyrektor Ośrodka udzieliła wywiadu w TVP Kielce dotyczącego głównego zadania Ośrodka jakim jest przygotowanie osób do przysposobienia dziecka. Szczegółowe informacje dotyczące promowania idei adopcji zawarte zostały w zał. nr 1 cz. III.

Współpraca z sądem opiekuńczym, polegającej w szczególności na powiadamianiu o okolicznościach uzasadniających wszczęcie z urzędu postępowania opiekuńczego.

Jednym z zadań ośrodka adopcyjnego zgodnie z art. 156 ust. 1 pkt 3 ustawy, jest współpraca z sądem opiekuńczym, polegająca w szczególności na powiadamianiu o okolicznościach uzasadniających wszczęcie z urzędu postępowania opiekuńczego.

W związku z prowadzonymi procedurami przysposobienia, Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny systematycznie współpracuje z właściwymi sądami m.in. w zakresie: sporządzania opinii w sprawach o przysposobienie dziecka, sporządzania opinii dla osób zainteresowanych przysposobieniem dziecka współmałżonka, przekazywania wraz z wnioskami kompletu dokumentów o kandydatach do przysposobienia, udziału w sprawach sądowych o przysposobienie dzieci zgłoszonych do adopcji, sprawowania nadzoru nad przebiegiem osobistej styczności kandydatów na rodziców adopcyjnych z dzieckiem w miejscu zamieszkania wnioskodawców, podejmowania działań dotyczących ustalania sytuacji prawnej dziecka zgłoszonego do adopcji.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że w 2023 roku, Ośrodek skierował do sądu ogółem 15 zapytań w celu ustalenia czy sytuacja prawna dziecka zgłoszonego do przysposobienia pozwala na wszczęcie procedury jego przysposobienia lub czy wobec danego dziecka toczą się ewentualne postępowania opiekuńcze.

Współpraca Ośrodka ze środowiskiem lokalnym.

Z analizy dokumentacji wynika, że Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny, zgodnie z art. 155 ust. 2 ustawy współpracował ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z: podmiotami właściwymi w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (m.in. z organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej i powiatowymi centrami pomocy rodzinie, rodzinami zastępczymi, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, innymi ośrodkami adopcyjnymi, jednostkami prowadzącymi Wojewódzkie Banki Danych w innych województwach); jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej (m.in. ośrodki pomocy społecznej); sądami i ich organami pomocniczymi; instytucjami oświatowymi (właściwe szkoły, przedszkola); podmiotami leczniczymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Prowadzenie dokumentacji z realizacji zadań w kontrolowanym zakresie, o której mowa w art. 161 ustawy.

Zgodnie z art. 161 ust. 1 ustawy, Ośrodek Adopcyjny prowadzi dokumentację dotyczącą:

- kandydatów do przysposobienia dziecka,
- szkoleń kandydatów do przysposobienia dziecka,
- dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia,
- pomocy pedagogicznej, psychologicznej i z zakresu prawa rodzinnego udzielonej osobom, które przysposobiły dziecko i rodzinom naturalnym,
- rejestr osób, które ukończyły szkolenie dla kandydatów do przysposobienia,
- oraz dodatkową dokumentację związaną z realizacją ustawowych zadań.

Wyżej wymieniona dokumentacja opisana została szczegółowo w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym w poszczególnych zadaniach.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że wszyscy pracownicy posiadają pisemnie upoważnienia nadane przez administratora do przetwarzania danych, o których w art. 161 ust. 2 i 3 ustawy, zgodnie z zakresami czynności adekwatnymi do zajmowanych stanowisk oraz złożyli pisemnie oświadczenia o poufności. Ponadto, 7 pracowników zostało upoważnionych do przetwarzania danych w systemie teleinformatycznym „Adopcja” służącym do prowadzenia procedur dotyczących spraw z zakresu przysposobienia dziecka, o którym mowa w art. 155 a ustawy. Dodatkowo, 5 pracowników posiada stosowne upoważnienia do uzyskiwania informacji w celu weryfikacji kandydatów na rodziców adopcyjnych w Rejestrze Sprawców Przepięststwu na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Powyższe potwierdza realizowanie przez Ośrodek w sposób prawidłowy zadania wynikającego z art. 161 ust. 1 i ust. 5 ustawy dotyczącego prowadzenia dokumentacji i zabezpieczenia danych osobowych kandydatów do przysposobienia, dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia, a także osób, które przysposobiły dzieci.

W wyniku kontroli, stwierdzono, że Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w Kielcach w sposób prawidłowy realizuje opisane powyżej zadania, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Przeprowadzenie procedury przysposobienia oraz przygotowania osób zgłaszających gotowość od przysposobienia, przeprowadzanie procedury kwalifikacji dziecka do przysposobienia i tworzenia rodziny adopcyjnej, prowadzenie dokumentacji, a także wykonywanie pozostałych zadań związanych z prowadzonymi postępowaniami, w opinii osób kontrolujących, jest wykonywane w sposób rzetelny i kompetentny przez wykwalifikowaną kadrę Ośrodka.

W związku z powyższym nie wydaje się zaleceń pokontrolnych.

Wystąpienie pokontrolne sporządza się w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego jeden przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, a drugi włącza się do akt kontroli.

Zespół kontrolujący:

Anno Krupo-Pawłowski
Anna Kosińska
Katarzyna Arndt

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Józef Bryk